

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA GENDER
IDENTIFIKATSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA UCHRAYDIGAN
MUAMMOLAR**

Xalqaro Nordik universiteti
Psixologiya va maktabgacha
ta'lim kafedrasida katta o'qituvchi
Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini shakllantirish jarayoni tahlil qilinadi. O'zbekiston qadriyatlari asosida gender identifikatsiyasiga ta'sir etuvchi omillar va uchraydigan muammolar yoritiladi hamda ularni hal etish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Абстрактный: В данной статье рассматривается процесс формирования гендерной идентификации у детей дошкольного возраста. Освещаются факторы, влияющие на гендерную идентификацию, а также проблемы и пути их решения с учетом узбекских ценностей.

Abstract: This article analyzes the process of gender identification formation in preschool children. It highlights the factors affecting gender identity, the associated challenges, and provides recommendations for addressing them in the context of Uzbek values.

Kalit so'zlar: gender, identifikatsiya, maktabgacha ta'lim, gender tarbiya, jamiyat, O'zbekiston qadriyatlari.

Ключевые слова: гендер, идентичность, дошкольное образование, гендерное образование, общество, ценности Узбекистана.

Keywords: gender, identity, preschool education, gender education, society, values of Uzbekistan.

Kirish. Bolalik inson hayotining eng muhim bosqichlaridan biri bo'lib, bu davrda shaxsning psixologik, ijtimoiy va jismoniy rivojlanishi shakllanadi. Gender

identifikatsiyasi esa bola hayotida katta ahamiyat kasb etuvchi jarayonlardan biri bo'lib, bu ularning kelajakdagi jamiyatdagi o'rnini belgilaydi. O'zbekiston qadriyatlari nuqtayi nazaridan qaraganda, gender identifikatsiyasining shakllanishi milliy an'ana va urf-odatlar bilan chambarchas bog'liqdir. Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini shakllantirishda uchraydigan muammolar tahlil qilinadi va ularning yechimlari bo'yicha takliflar beriladi.

Gender identifikatsiyasi va uning shakllanishi. Gender identifikatsiyasi bolaning o'zini qaysi jinsga mansub deb bilishi va shu jinsga xos xatti-harakatlarni o'zlashtirish jarayoni hisoblanadi. Ushbu jarayon bola tug'ilganidan boshlab, oilaviy tarbiya, atrof-muhit va jamiyat ta'sirida shakllanadi. O'zbekistonda gender tarbiyasi asosida olib boriladi. Lekin afsus bilan ayta olamizki, hozirgi kunda milliy o'zligimizni biroz chetlab o'tish holatlari kuzatilmoqda. An'anaviy qadriyatlar, oilaviy munosabatlar va diniy qarashlarga gender identifikatsiyasi jarayonida murojaat qilinmay qolgan jabha bo'lib qolmoqda. Bu esa o'z navbatida qator muammolarni keltirib chiqarmoqda.

Muammolar:

Dasturlarning qadriyat bilan moslashtirilmaganligi - Xorijiy davlatlardan tajriba maqsadida olib o'rganilgan dasturlarning o'zimizning mintalitetga moslashtirmasdan to'g'ridan to'g'ri tadbiq qilinayotganligi.

Ota-onalarning gender tarbiyasi bo'yicha yetarli bilimga ega emasligi – Ko'p hollarda ota-onalar gender tarbiyasi haqida yetarlicha ma'lumotga ega bo'lmay, bolalarni an'anaviy stereotiplar asosida tarbiyalaydilar.

Matbuot va ommaviy axborot vositalarining ta'siri – Televideniye, internet va ijtimoiy tarmoqlarda tarqatilayotgan gender rollari haqidagi noto'g'ri tasavvurlar bolalarning gender identifikatsiyasiga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Pedagogik muhitdagi yondashuvlar – Ba’zi bog‘cha va ta’lim muassasalarida gender masalalariga yetarlicha e’tibor berilmaydi, bu esa bolalarda noto‘g‘ri tushunchalarning shakllanishiga sabab bo‘lishi mumkin.

Muammolarni hal qilish yo‘llari:

- Ota-onalar va pedagoglar uchun gender identifikatsiyasini shakllantirish tarbiyasi bo‘yicha maxsus treninglar tashkil etish.
- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida gender tengligi tamoyillarini targ‘ib qiluvchi o‘yinlar va metodikalar ishlab chiqish.
- Ommaviy axborot vositalarida bolalarning gender identifikatsiyasini shakllantirish tarbiyasiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadigan materiallarni ko‘paytirish.
- Bolalar uchun teng imkoniyatlar yaratish, ularning qobiliyatlari va qiziqishlarini inobatga olgan holda tarbiyalash.

Xulosa Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasining shakllanishi murakkab jarayon bo‘lib, bu jarayonda oilaning, jamiyatning va ta’lim muassasalarining roli katta. O‘zbek an’ana va qadriyatlariga mos holda bolalarni tarbiyalash muhim. Shunday qilib, gender identifikatsiyasiga oid muammolarni hal qilish uchun kompleks yondashuv zarur bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Razzoqova, M. (2024). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ПСИХОЛОГИК ХИЗМАТНИ ТАШКИЛ ЕТИШ МЕТОДИКАСИ. *Nordic_Press*, 2(0002).

Раззокова, М. (2024). МЕТОДОЛОГИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ. *Nordic_Press*, 3(0003).

Razzoqova, M. (2024). МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA GENDER IDENTIFIKATSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI. *Nordic_Press*, 2(0002).

Razzoqova, M. (2024). МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA GENDER IDENTIFIKATSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI. *Nordic_Press*, 2(0002).

Razzoqova, M. (2024). SPEECH DEVELOPMENT TECHNOLOGIES FOR PRESCHOOL CHILDREN IN THEIR ENVIRONMENT: preschool. *Nordic_Press*, 1(0001).

Razzoqova, M. (2024). MAKTABGACHA YOSH DAVRIDA GENDER IDENTIFIKATSIYASINI RIVOJLANTIRISH. *TAMADDUN NURI JURNALI*, 11(62), 179-181.

Razzoqova, M. (2024). ILMDAN ILHOMLANISH: ILM BILAN MUVAFFAQIYATGA ERISHISH. *Nordic_Press*, 3(0003).

Razzoqova, M. (2024). ILMNI YAXSHI KO'RISH YAXSHILIKDIR. *Nordic_Press*, 3(0003).